

ROZLIČNOSTI

Lobby bar – pravopis a ekvivalenty

Dostali sme otázku od hotelierov, prečo sa používa spojenie *lobby bar* a či sa považuje za správne. Táto otázka je zaujímavá nielen z hľadiska spisovnosti či významu daného spojenia, ale aj z hľadiska pravopisu a prípadných ekvivalentov.

V slovenských výkladových slovníkoch sa uvádza výraz *loby* v zdomácnenej podobe s jedným *b* ako nesklonné podstatné meno ženského rodu prevzaté z angličtiny vo význame „zoskupenie ľudí, ktoré ovplyvňovaním politických činiteľov, zákonodarcov, ministrov, úradníkov presadzuje svoje súkromné alebo skupinové záujmy“, napr. *podnikateľská, priemyselná loby*, a „skupina vplyvných osôb vôbec, napr. *finančná loby; privatizačná loby* (Slovník súčasného slovenského jazyka H – L, 2011; ďalej SSSJ). Slovo *loby* patrí medzi novšie prevzatia, ale je zaujímavé, ako tieto významy súvisia aj s pomenovaním *lobby bar*. Tu si musíme pomôcť prekladovým slovníkom (na <https://slovník.aktuality.sk/anglickoslovensky/?q=lobby>), v ktorom nachádzame pri slove *lobby* okrem iných významov aj význam „vestibul, foyer, predsieň“. Podľa výkladového anglického slovníka (na www.lexico.com/definition/lobby) sa v Spojenom kráľovstve takto označujú aj niektoré z veľkých hál v priestoroch parlamentu, v ktorých sa poslanci môžu stretnúť s verejnosťou. Táto informácia sa potvrdzuje napr. aj v Slovníku cudzích slov (2005; ďalej SCS): „v americkom parlamente, pôvodne v britskej Dolnej snemovni, predsieň, vestibul, kde poslanci prijímajú návštevy“, ako aj v Stručnom etymologickom slovníku slovenčiny (2015), kde sa dozvedáme, že slovo *loby* má význam „nátlaková skupina“ a že ide o prevzatie zo starolatinského slova *lobium* s významom „podľubie“, pričom v britskom parlamente sa slovom *lobby* označovali aj priestory prístupné pre verejnosť, ktorá tam mohla viesť rozhovory s členmi parlamentu; v USA slovo nadobudlo v 19. st. prenesený

Príspevok vznikol v rámci riešenia grantovej úlohy č. 2/0133/20 Slovenský pravopis a jeho pravidiel v kontexte súčasnej jazykovedy a jazykovej praxe.

význam „osoby navštevujúce *lobby* zákonodarného zboru s cieľom ovplyvňovať rozhodovanie poslancov“, odtiaľ i „nátlaková skupina“.

Táto politická súvislosť je dôležitá aj pri motivácii pomenovania *lobby bar*, keďže ide o bar poskytujúci svoje služby vo vstupných priestoroch hotela či rekreačného zariadenia, i keď zrejme nemožno hovoriť o politickom ovplyvňovaní v týchto priestoroch. Možno to však pokladať za priestor, kde sa okrem iného odohrávajú aj pracovné stretnutia.

Pozrime sa najprv na pravopis slova *loby*. Ako sme už uviedli, v slovenských výkladových slovníkoch, SCS a príručkách sa uvádza zdomácnená podoba s jedným *b* – *loby*, čo zodpovedá procesu zdomácnovania prevzatých slov so zdvojenými spoluhláskami. V jazykovej praxi sa však napriek tomu táto zásada vždy nerešpektuje. Ak nazrieme do mnohomiliónového korpusu textov (Omnia Slovaca III Maior 18.01; ďalej korpus)¹, zistíme, že predpoklad, že sa slovo *loby* už pravopisne ustálilo s jedným *b*, nie je až taký jednoznačný. Originálnu podobu *lobby* (vrátane spojení so slovom *bar*) nachádzame 15 616-krát, kým zdomácnenú podobu *loby* len 5 759-krát. Ak do vyhľadávača v korpuse zadáme spojenie *silná loby*, nájdeme ho 44-krát, kým spojenie *silná lobby* až 48-krát. To naznačuje, že zdomácnenie neprebícha „ideálne“. Podobnú situáciu zaznamenávame aj pri slove *hobby*, resp. *hoby*. V Pravidlách slovenského pravopisu (2013), ako aj v SSSJ sa uvádzajú varianty, v reálnej jazykovej praxi však stále prevažuje nezdomácnená podoba *hobby* – 31 937 výskytov, kým *hoby* len 1 773 výskytov.

V súvislosti s podstatným menom *loby* sa v slovenčine používajú viaceré odvodené slová. Sloveso *lobovať* sa oproti podobe *lobbovať* vyskytuje v jazykovej praxi vo výraznej prevahe v súlade so spracovaním vo výkladových slovníkoch, v ktorých sa zhodne vo význame „vyvíjať, vyvinúť nátlak (najmä) na politických, vládnych činiteľov s cieľom dosiahnuť presadenie svojich záujmov, zabezpečovať, zabezpečiť si vplyv v určitej oblasti“ (SSSJ) uvádza podoba s jedným *b* – *lobovať*. V korpuse je 7 557 výskytov podoby *lobovať* oproti 195 výskytom podoby *lobbovať*.

Samozrejme, treba spomenúť aj homonymum *lobovať* s významom „v tenise odrážať loptu vysokým oblúkom ponad protivníka“, ktoré nachádzame nielen v novších výkladových slovníkoch, ale aj v staršom Slovníku

¹ Korpus Omnia Slovaca III Maior (18.01) vznikol zlúčením korpusových dát v Slovenskom národnom korpuse (SNK prim 6.1) a dát z webových korpusov a slúži na potreby pracovníkov JÚLEŠ SAV.

slovenského jazyka (2. zv., 1960) a ktoré sa už dávno ustálilo v športovej terminológii a súvisí s podstatným menom *lob* označujúcim spôsob odrazenia lopty v niektorých športoch.

V SSSJ sa ďalej uvádza aj podstatné meno *lobista* vo význame „kto presadzuje záujmy určitej skupiny a ovplyvňuje politických činiteľov v jej prospech, kto sa zúčastňuje na lobizme“, ako aj *lobizmus* vo význame „systém ovplyvňovania a prijímania určitých riešení v rôznych spoločenských oblastiach, najčastejšie v ekonomickej alebo sociálnej, v prospech záujmových skupín (profesijných, ekonomických, politických, národnostných, nadnárodných)“ či prídavné meno *lobistický* s významom „vzťahujúci sa na loby, na lobistu, zástupcu záujmovej skupiny; súvisiaci s lobingom, ovplyvňovaním politických činiteľov“. Nájdeme v ňom aj heslo *lobing* s výkladom „mechanizmus ovplyvňovania politických činiteľov (poslancov, ministrov, úradníkov), slúžiaci na presadenie záujmov určitej skupiny, lobovanie, lobizmus“. V jazykovej praxi nachádzame doklady naznačujúce isté váhanie pri používaní uvedených odvodenín, ale počet výskytov so zdvojeným *b* je zanedbateľný, okrem podstatného mena *lobing*, ktoré je v korpuse vo vyššom výskyte aj v pôvodnej podobe (*lobing* 7 961-krát, *lobbing* 1 021-krát).

Vo Veľkom slovníku cudzích slov (2008; ďalej VSCS) sa výraznejšie prejavuje neustálenosť v jazykovej praxi spracovaním celej tejto skupiny slov v podobe variantov, a to *lobing/lobbing*, *lobista/lobbista*, *lobistický/lobbistický*, *lobizmus/lobbizmus*, *lobovanie/lobbovanie*, *lobovať/lobbovať*, ako aj *loby/lobby*.

Možno teda skonštatovať, že pravopis odvodenín s jedným *b*, odporúčaný vo výkladových slovníkoch, potvrdzuje proces zdomáčňovania v prospech zjednodušenia pravopisu, napriek tomu stav v jazykovej praxi i spracovanie uvedených hesiel napr. vo VSCS signalizuje, že pravopis pôvodného motívujúceho slova *loby/lobby* a jeho odvodenín nie je ešte ustálený.

Vráťme sa však k spojeniu *lobby bar*, v ktorom má slovo *lobby* funkciu prívlastku naznačujúceho súvislosť s umiestnením baru vo vstupných priestoroch hotela či rekreačného zariadenia. V jazykovej praxi zaznamenanáme najväčší výskyt spojenia v podobe *lobby bar*, konkrétne 4 750 výskytov: *Mnoho ubytovacích zariadení síce má k dispozícii bezbariérové izby, ale chýbajú bezbariérové sociálne zariadenia v spoločných priestoroch, napr. v lobby bare, pri bazéne. – Nádhernú panorámu tatranských veľánov možno obdivovať nielen z priestranného lobby baru s krbom, ale aj z galérie*

s knižnicou, z reštaurácie... – V lobby bare si hostia môžu prečítať dennú tlač, časopisy alebo pripojiť sa na internet.

Zdomácnenú podobu *loby bar* nachádzame v korpuse len v 257 prípadoch: *Hotel ponúka hosťom stravovanie v reštaurácii, loby bare alebo pri špeciálnych akciách v zimnej záhrade.* – *Art Restaurant sa nachádza na prízemí hotela v susedstve recepcie a loby baru.*

Z hľadiska pravopisu však nie je jediný problém konkurencia zdomácnenej a pôvodnej podoby slova *loby*, resp. *lobby*, v spojení so slovom *bar*, ale aj to, či sa píše ako slovné spojenie, alebo ako jedno zložené slovo. V jazykovej praxi nachádzame oproti prevažujúcemu výskytu slovného spojenia aj okrajový výskyt zloženín, a to *lobbybar* (18 výskytov): *Objekt recepcie zabezpečuje pre hotelový komplex reštauračné služby, lobbybar a detský kútik.* – *Diskobar a lobbybar je platený bar*, ako aj podobu *lobybar* (9 výskytov): *V hlavnej budove sa nachádza lobybar a recepcia s internetovým kútom (za poplatok).*

Nasleduje hľadanie odpovede na otázku, prečo sa v slovenskom prostredí používa spojenie *lobby bar*, resp. jeho varianty. Na to je ťažko odpovedať, zrejme by bolo užitočné spýtať sa hotelierov. Iná otázka je to, či je v slovenskom prostredí „potrebné“ používať podobu *lobby bar*. Opäť sme sa pozreli do jazykovej praxe prostredníctvom korpusu. Nachádzame v ňom viacero ekvivalentných pomenovaní baru vo vstupných priestoroch hotela či rekreačného zariadenia. Možno a aj používané sú spojenia *bar v hale*, *bar na recepcii*, *halový bar* a *recepčný bar*: *Útulný **bar v hale** s klavirom ponúka rôzne nápoje.* – *Nápoje sú podávané v **halovom bare** a v kaviarni s **barom** pri bazéne.* – *Okrem reštaurácie, ktorá ponúka tradičnú českú kuchyňu, má hotel k dispozícii nonstop **bar na recepcii**.* – *Prvý styk so zákazníkom zabezpečuje recepcia, ktorá slúži svojim vybavením **recepčného baru**.*

Čo z uvedeného vyplýva? Pravopis výrazu *loby*, resp. *lobby*, napriek spracovaniu vo väčšine slovníkov nemožno pokladať za ustálený. Faktom je, že isté rozkolísanie spôsobuje najmä používanie podoby *lobby* v spojení *lobby bar*. Nie nezaujímavé sú však ekvivalenty tohto spojenia, a to *recepčný*, *halový bar*, *bar v hale*, *bar na recepcii*, ktoré slovenským hotelierom odporúčame ako zrozumiteľnejšie.

Sibyla Mislovičová
Jazykovedný ústav Ľ. Štúra SAV

LITERATÚRA

KRÁLIK, Ľubor: Stručný etymologický slovník slovenčiny. Bratislava: Veda 2015. 704 s. ISBN 978-80-224-1493-7.

Krátky slovník slovenského jazyka. Red. J. Kačala – M. Pisárčiková – M. Považaj. 4., dopl. a upr. vyd. Bratislava: Veda 2003. 985 s. ISBN 80-224-0750-X.

Slovník cudzích slov (akademický). 2., doplnené a prepracované vyd. Ed. Ľ. Balážová – J. Bosák. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá 2005. 1054 s. ISBN 80-10-00381-6.

Slovník slovenského jazyka. II. L – O. Red. Š. Peciar. 1. vyd. Bratislava: Vydavateľstvo SAV 1960. 648 s.

Slovník súčasného slovenského jazyka. H – L. Ved. red. A. Jarošová – K. Buzássyová. Bratislava: Veda 2011. 1087 s. ISBN 978-80-224-1172-1.

ŠALING, Samo – IVANOVÁ-ŠALINGOVÁ, Mária – MANÍKOVÁ, Zuzana: Veľký slovník cudzích slov. 5., revidované a doplnené vydanie. Bratislava – Prešov: Vydavateľstvo SAMO 2008. 1184 s.